

Tartu Linnavolikogu

13.10.2022 nr 1-5/18018

Vastus arupärimisele Tartu arengustrateegia kohta

Tartu Linnavolikogu liige Jaak Valge esitas 15.09.2022 linnavalitsusele arupärimise arengustrateegia "Tartu 2030" kohta. Jaak Valge osundab, et arengustrateegias "Tartu 2030" on püstitatud eesmärk kasvatada Tartu linna elanike koguarv 2030. aastaks 110 000 elanikule ja leiab, et elanike arv on kõige olulisem, kõiki teisi muutusi komplekselt sisaldav linna arengu näitaja. Jaak Valge on seisukohal, et Tartu linnavõim on selle eesmärgi osas läbi kukkunud.

Linnavolikogu liikme Jaak Valge selliste seisukohtadega ei ole võimalik nõustuda.

Arengustrateegia "Tartu 2030" on üles ehitatud koosnevana viiest allvisioonist, mis on esitatud üheväärsetena (neid ei ole prioriseeritud):

- Tartu on kooli ja teadmuslinn;
- Tartu on nutikas ettevõtluslinn;
- Tartu on inspireeriva elukeskkonnaga linn;
- Tartu on hooliv linn;
- Tartu on loov linn.

Arengustrateegia "Tartu 2030" on eesmärgistatud allvisioonide kaudu ja eesmärkide formuleeringud on antud kvalitatiivsetena. Arengustrateegias on sõnastatud 20 erinevat eesmärki ja eesmärkide realiseerimiseks vajalikud tegevussuunad on antud formuleeringutes, mis näitavad, millise arenduslikku laadi tegevusega linnas tegeldakse ning markeerivad nende tegevuste põhijooni ja mõningaid nõudeid nendele tegevustele. Enamikel juhtudel ei sisalda tegevussuunad aga sedavõrd selgeid kriteeriume, et nende alusel saaks otsustada ülesande täitmise astme üle.

Tartu linna elanike arvu kasvatamist 110 000-le elanikule ei ole arengustrateegias eraldiseisva eesmärgina sõnastatud. Jaak Valge viite puhul on tegemist hoopiski arengustrateegia lisas 5 toodud arenguseire **ühe** näitajaga. Ja ka rahvastiku osas on lisaks rahvaarvule strateegias ära nimetatud veel 4 erinevat näitajat, kokku on aga arenguseire erinevaid näitajaid 50. Kuna arengustrateegia "Tartu 2030" kõik 5 allvisiooni ja 20 eesmärki on üheväärsed (neid ei ole prioriseeritud), siis on eksitav lähtuda arengu seiramisel ja arengule hinnangu andmisel ainult ühest näitajast.

Juhin siinjuures tähelepanu ka asjaolule, et ka arengustrateegia demograafilisi muutusi käsitlevas peatükis on juba osundatud, et Statistikaameti prognoosi kohaselt jääb tartlaste arv 100 tuhande piirimaile ka järgneviks kahekümneks aastaks. Strateegias on tartlaste arvu kasvatamise asemel keskendunud olulisemas mahus hoopiski Tartu kui Lõuna-Eesti regionaalkeskuse positsiooni hoidmisele ja regionaalsele ning linnastupõhisele arendustegevusele ja koostööle Tartut ümbritsevate omavalitsusüksustega.

Arengustrateegia on linnajuhtimise strateegiline alusdokument – tartlastega jagatud visioon ja tegevusjuhised - kõigile Tartu heast käekäigust hoolijatele, et teha õigeid asju, õiges järjekorras ja õigel ajal. Ilmselt oleme kõik ühel meelel, et kehtiva arengustrateegia 5 allvisiooni on ka tänasel päeval olulised. Kuid visioon on miski, mis vajab ülekordamist ja muutlikele oludele tuginedes ka konkreetsete tegevuste osas fookuse sättimist. Sama kinnitas ka 2019. a Tallinna Ülikooli poolt koostatud arengustrateegia "Tartu 2030" mõjuanalüüs, mis hindas kehtiva arengustrateegia asjakohasust. Üldjoontes jäädigi seisukoha juurde, et tegu on kahtlemata sobiva tulevikku vaatava töövahendiga, kuid samas tehti ettepanek 3-4 aasta jooksul siiski algatada uue strateegia koostamine, sest ühiskonnas toimub kindlasti muutusi, mis eeldavad ka strateegilises plaanis uuesti sihtide seadmist.

Eelviidatud mõjuanalüüsi eesmärgiks oli selgitada, kuidas on kulgenud 2015. a aprillis Tartu Linnavolikogu poolt kinnitatud arengustrateegia senine realiseerimine. Mõjuanalüüsiga tehti ettepanekuid nii strateegia kaasajastamise kui ka formaadi osas, rõhutades strateegia rolli visioonidokumendina ning arengukava rolli valdkondade põhise konkreetsema tegevuskavana, mis on aluseks eelarveliste otsuste tegemiseks. Lisaks tehti ettepanekuid, kuidas saavutada parem sidusus erinevate linna arengudokumentide süsteemis ning täiustada indikaatorite süsteemi. Tuginedes mõjuanalüüsi ettepanekutele oleme alustanud täna uue linna arengustrateegia koostamise protsessi laiapõhjalises koostöös.

Kestliku arengu eesmärgid (SDG ehk *Sustainable Development Goals*) on välja töötatud ja kinnitatud ÜRO tasandil. Kehtiva arengustrateegia ja tänase koostamise vahepeal on riik seadnud sihiks järgida arengus ÜRO kinnitatud kestliku arengu eesmärgid. Eesti koos teiste ÜRO riikidega on nende eesmärkidega liitunud ja riigi pikaajaline plaan - riigi strateegia 2035 - on seotud justnimelt nendesamadega ÜRO kestliku arengu eesmärkidega 17+1. +1 sellepärast, et Eesti otsustas lisada 17 üldtunnustatud eesmärgile ka eraldi kultuuri hoidmise eesmärgi.

Kestlikkus ehk kestma jäämine kõige laiemas tähenduses on iga organisatsiooni ja ühiskonna eesmärk. Niisamuti ka Tartu linna kontekstis. ÜRO kinnitatud eesmärgid tagavad ühtse meetodika, mis aitab meil kujundada oma pikaajalistes sihtides veelgi parema elukeskkonna. Oluline on rõhutada, et kestliku arengu eesmärkide kasutamine strateegia raamistikus on abivahend, mis aitab silmas pidada kõiki eluvaldkondi ja tähelepanu pöörata kõikvõimalikele väljakutsetele ja trendidele. Lahendused ja konkreetsed eesmärgid kujunevad aga koostöös, sealjuures tuginedes tartlaste ootustele oma linna kujunemise osas.

Tartu linn küsib pidevalt erinevas formaadis linlaste käest arvamusi oma linna kujunemise osas. Erinevad uuringud ja küsitlused nii kindla intervalliga kui ka vastavalt hetke vajadustele annavad hea ülevaate, mida oma linna kujunemisest oodatakse ja millised on olulised kohad, mis vajavad rohkem tähelepanu. Toon siin välja mõned suuremad nagu "Tartu ja tartlased", "Tartlane ja keskkond", "Tartu linna ja lähiümbruse liikuvusuuring".

Kuid mitte vaid arvamusuuringud ei ole koht, kus sättida üheskoos linna arengusuundasid. Samuti on olulised ka kaasavad protsessid näiteks ruumilises planeerimises läbi linna üldplaneeringu koostamise, samuti iga-aastane arengukava ülevaatamine ja paljud teised valdkondlikud tegevused, kus linlased on alati moel või teisel kaasas ja oodatud osalema.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Urmas Klaas
linnapea